

– створення на підприємстві ефективної системи екологічної інформації, ознайомлення працівників підприємства з вимогами екологічного законодавства;

– ведення екологічного моніторингу.

Оцінка запровадження екологічних заходів є базою економічного методу управління охороною навколишнього середовища на СТО. Оцінку ефективності даних заходів слід проводити враховуючи соціальні, екологічні, економічні, соціально-економічні, еколого-економічні результати. Економічна доцільність запровадження екологічних програм на автосервісних підприємствах визначається порівнянням економічних результатів з затратами на їх виконання при допомозі системи показників загальної та порівняльної ефективності природоохоронних затрат і чистого економічного ефекту від запровадження даних заходів.

Література

1. Шматько В. Г. Екологія і організація природоохоронної діяльності: навч. посіб. / В. Г. Шматько, Ю. В. Нікітін – 2-ге вид. – К.: КНТ, 2008. – 304 с.

2. Вітровий А. О. Підвищення ефективності управління інноваційним розвитком підприємств технічного сервісу / Вітровий А. О. // Матеріали круглого столу “Особливості розвитку ринку послуг технічного сервісу в сучасних умовах” – м. Тернопіль, 3 червня 2014. – С. 30 - 33.

3. Екологічний менеджмент: навчальний посібник / [Матейчик В. П., Грищук О. К., та ін.]; за ред. М. Ф. Дмитриченка. – К.: НТУ, 2010. – 250 с.

Тетяна Гресько

Тернопільський національний економічний університет

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ЯК ЗАПОРУКА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Одна із найбільших проблем економічної безпеки й енергетичної незалежності нашої держави є забезпеченість енергетичними ресурсами. Дана проблема пов'язана із вичерпністю традиційних ресурсів, різкими коливаннями їх вартості, що провокує, в свою чергу, підвищення ціни на продукти харчування.

У світі все більше уваги приділяють пошуку шляхів застосування поновлюваних джерел енергії, яка накопичена живою речовиною за рахунок фотосинтезу – біопаливу. Завдяки процесу фотосинтезу в найкоротші терміни може бути покрито близько 10 % загальних енерговитрат. У зв'язку з цим тема біопалива на сьогоднішній день набуває особливої актуальності так як воно є альтернативою традиційним енергоресурсам.

Ніхто не буде заперечувати той факт, що викопні енергоресурси одні країни мають в обмеженому доступі, а в інших їх кількість постійно зменшується і найближчим часом вони будуть вичерпані. У зв'язку з цим світ все більше уваги приділяє пошуку та створенню альтернативних джерел енергоресурсів. А враховуючи факт, що стратегічна мета нашої держави це інтеграція у Європейський Союз, то розвиток біоенергетики набуває особливого значення, так як використання відновлюваної енергії на середньоєвропейському рівні є однією із вимог ЄС до країн-кандидатів, що в свою чергу є додатковим фактором на користь подальшого розвитку відновлюваної енергетики.

В Україні все більше зростає потреба у впровадженні альтернативної енергетики також зумовлена великим показником енергозалежності нашої держави та нестабільності цін на традиційні енергетичні ресурси. В Україні щороку

споживається близько 200 млн. тон у. п. при тому, що ми належимо до енергодефіцитних держав (доля імпорту становить близько 50 % всіх використовуваних енергоресурсів) [1]. У зв'язку з цим на сьогоднішній день одним із стратегічних завдань нашої держави є підвищення ефективності використання енергоресурсів та нарощування енергонезалежності. Одним із ефективних методів досягнення намічених цілей є розвиток біоенергетики, що містить як формування та розвиток сировинної бази так і створення, на її основі, промислових підприємств для повної переробки даної енергетичної сировини на біопаливо.

Отже, як висновок можна сказати, що глобальною тенденцією у сьогоднішніх складних умовах є формування та використання альтернативних енергоджерел. Наша держава не може бути повз світові тенденції розвитку біоенергетики. Україна володіє значним потенціалом для виготовлення власних альтернативних енергоресурсів, що має надзвичайну актуальність в умовах нестабільного світового ринку енергоресурсів, який може обернутися у будь який момент на стрімке зростання цін на традиційні енергоносії, а також підвищення показника енергонезалежності нашої держави від їх імпорту. Однак в Україні не має необхідних правових та економічних передумов для ефективного розвитку альтернативної енергетики. Чинне законодавство з альтернативної енергетики необхідно доопрацьовувати, а держані програми з підтримки розвитку біоенергетики – комплексності та розрахунку економічної їх ефективності [2].

Література

1. Гевко Р.Б. Підвищення ефективності виробництва біопалива / Р.Б. Гевко, Р.І. Розум // Матеріали круглого столу «Проблеми розвитку альтернативних та відновлювальних джерел енергії: економічний аспект» (26 травня 2011р.) Тернопіль ТНЕУ С. 26-32.

2. Дзядикевич Ю.В. Енергетичний менеджмент. Підручник / Ю.В. Дзядикевич, Р.Б. Гевко, М.В. Буряк, Р.І. Розум. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2014. – 336 с.

Дмитро Гринь

Тернопільський національний економічний університет

ПАРАМЕТРИ НОРМАТИВНОГО МЕТОДУ ОБЛІКУ ВИТРАТ

Концептуально вагомим, домінуючим в сучасних умовах конкурентного бізнес-середовища і безперечно вкрай актуальним важелем ефективного управління виробничими та комерційними структурами, зняряддям контролю за раціональним і економічним використанням ресурсів з метою досягнення комерційного ефекту і своєчасного виконання фінансових зобов'язань перед державою виступає система обліку затрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Вона сприяє виявленню внутрішньогосподарських резервів підприємств, запобіганню зловживанням і перевитратам, зниженню собівартості продукції, підвищенню продуктивності праці, досягненню комерційного успіху тощо.

Найбільш прогресивним методом обліку витрат і калькулювання собівартості продукції вважаємо нормативний, оскільки він не заперечує облік витрат на виробництво у розрізі цехів, переділів, замовлень або окремих видів продукції, а вносить лише додаткове групування витрат у розрізі встановлених норм та відхилень від цих норм. При цьому оперативне виявлення відхилень фактично здійснених витрат від встановлених норм забезпечує своєчасне реагування й обґрунтоване управління раціональним використанням ресурсів. Тобто, систему нормативного